

GERİ DÖNÜŞÜM KAVRAMININ CAM SANATI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayla BİRİNCİ

Dr Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, ayla.birinci@erzincan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5812-8491

Tuğrul Emre FEYZOĞLU

Prof, Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü, emrefeyzogluyahoo.com, ORCID: 0000-0001-6137-2447

Birinci, Ayla ve Feyzoglu, T. Emre. "Geri Dönüşüm Kavramının Sanat ile Cam Malzeme Üzerinden Değerlendirilmesi". idil, 98 (2022 Ekim): s. 1425-1433. doi: 10.7816/idil-11-98-02

ÖZ

Evrendeki tüm canlılarda olduğu gibi insan da gereksinimlerini karşılayarak yaşamını sürdürmek durumunda olan bir varlıktır. Gereksinimleri doğrultusunda kullanılan maddelerin artık istenmeyen, yaşanan ortamdan uzaklaştırılması gereken, dahası bulunduğu çevre için zarar teşkil eden kısmına atık denmektedir. Genel olarak atık kelimesi herhangi bir faaliyet sonucunda çevreye atılan veya bırakılan zararlı maddeler olarak da tanımlanabilir. Atık kavramı atıl, kullanılmayan, işlevsel olmayan gibi kavramlar üzerinden değerlendirilmektedir. Bu noktada geri dönüşüm kavramı yaşam için çok önemli bir rol oynar. Geri dönüşüm ile birlikte özellikle ekolojik ve ekonomik olarak elde edilen çıktılar hayatın pek çok alanında yer almaktadır. Dönüştürülen malzemelerin çeşitliliği ve özneliği sanatsal olarak da sanatçı için bir anlatım aracı haline gelmiştir. Atık malzemenin sunduğu sınırlanmayacak ölçüde olan çeşitlilik geri dönüşüm ile birlikte sanatçı ve izleyici açısından da farklı bir bağ kurmasını sağlamaktadır. Dahası farkındalık yaratmada etkin olabilmektedir. Cam malzeme de bir çok geri dönüşüm malzemesi kadar doğal dengenin sağlanmasında etkin bir faktör olmuş ve sürdürülebilirliğin bir parçası haline gelmiştir. Malzemenin geri dönüşüm evresindeki mümkünlüğü bir çok alanda tekrar tekrar kullanımını sağlamış ve sanatsal açıdan da eşsiz birleşimlere tanıklık etmiştir. Bu makalede camın sanatsal açıdan bir geri dönüşüm malzemesi olarak sürdürülebilirliğinin önemi üzerinde durulmuştur. Cam sanatında atık malzemenin ne şekilde geri dönüşüm malzemesi olarak sanatsal olarak kullanılabilirdiği incelenmiştir. Bu araştırmanın sonucunda incelemelerde, cam türlerinin geri dönüşümünde ortaya çıkan sanatsal nesnelere, kazandığı sanatsal boyut-değer ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Cam, Atık, Geri Dönüşüm, Sürdürülebilirlik, Ekoloji

Makale Bilgisi:

Geliş: 19 Eylül 2022

Düzeltilme: 13 Ekim 2022

Kabul: 11 Kasım 2022

© 2022 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Tüm dünyada hızla artan tüketim sonucunda, atık kavramı hayatın normalleşen bir parçası olmuştur. Zaman içinde geri dönüşüm kavramının hayatımıza adapte edilmesiyle bu kavram yerini bambaşka bir yere bırakmış ve çeşitli atık malzemelerin sanat ile birleşmesiyle değer kazanmıştır. Paleolitik dönemden bu yana yapılmış olan duvar resimlerinde kullanılan bitki kökleri, heykelciklerde kullanılan hayvan kemikleri, atıl olarak sınıflandırılabilir niteliktedir. Binlerce yıllık tarihe sahip olan cam malzeme, yaşamın içerisinde doğal cam olarak kendi varlığını farklı çeşitlerle devam ettirmiştir. Yapay camın insan hayatına girişiyle geri dönüşüm kavramı yerini almıştır. Cam bu konuda renk ve tür çeşitliliğiyle var olan soda, silis ve kireçten oluşarak ortalama 1500 °C'ye kadar ısıtılarak eritilebilen bir malzemedir. Cam malzeme, geri dönüşümüyle ekolojik olarak da önemli bir tasarruf sağlamaktadır. "Malzemenin sürdürülebilirliğini amaçlayan geri dönüşüm sisteminde, sürdürülebilirliği belirleyen bazı etkenler vardır. Bir malzemenin yenilenebilir olup olmadığını anlayabilmek için ise ekolojik açıdan değerlendirilmesi gerekmektedir. Ekolojik belirlemede önemli olan etkenler; sosyal özellikler, uygulamaya ilişkin özellikler ve madde özellikleri olarak ifade edilmektedir" (Ofly, 2017:7). Geri dönüşüm ile hedeflenen sürdürülebilirlik gündelik eşyalarda görülebildiği kadar sanatsal çalışmalarda da görülmektedir. Cam, fiziksel olarak tanımlanmış olduğu geri dönüşüm imkanı ile ekolojik bağlamda, sanatsal olarak da bir ifade aracı olması imkanı tanımıştır. Hatta bu etkileşim ile birlikte ekolojik sanat tanımı ortaya çıkmıştır. 1960 ve 1980 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'de ortaya çıkmış olan bu sanat akımı, insanların doğa ile ilişkisini geliştirmesi ve onu desteklemesine yardımcı olmuştur. Ekolojik sanat ile uğraşan sanatçıların çalışmalarının temeli doğaya zarar vermeden tasarım ve üretim süreçlerini tamamlamaktır. Cam malzeme de sanatçıları tercih ettiği sonsuz dönüşebilen bir malzeme olan cama yeni bir şekillenme alanı yaratmaktadır. Bu çalışmada camın geri dönüşümünün ekolojik olarak öneminin üzerinde durularak, sanatsal olarak yarattığı imkanlar ve malzemenin sürdürülebilirliği üzerinde durulmuştur.

Geri Dönüşüm Kavramı ve Sanat

Sanat, nesneleri sınırsız biçimde içinde barındırabilen bir alan, bir yol, bir yol gösterici hatta bir evren konumundadır. Geri dönüşüm ile sanatı; ilk teşkil ettiği durumdan bağımsız yada bağımlı bir şekilde evirebilen, içinde taşıyabilen ve sonucunu değiştirebilen bir oluşum olarak düşünebiliriz. Bu oluşum, içerisindeki sayısız malzeme yada sayısız teknikle birleştiğinde kazandığı anlam ile birlikte var olarak yaşam alanlarına kattığı ekolojik kazanımları önemli kılmaktadır. Geri dönüşümün en önemli kapsayıcısı olan ekoloji kavramı bir çok disiplinin içinde vardır. Mimarlık, mühendislik, tarih, ekonomi, sosyoloji, biyoloji ve felsefe gibi disiplinlerde var oluşu sanatın da disiplinler arasındaki yerini pekiştirmiştir. "1970'lere kadar sadece bitkiler ve hayvanların çevreleriyle olan ilişkilerini inceleyen ekoloji, sonraki dönemlerde dünyanın gündemini teşkil eden çevre sorunlarının ilk sıralarda yer almasıyla içerik genişlemiş ve insan-doğa ilişkilerini de kapsamaya başlamıştır" (Erdede ve Bektaş, 2014:1-12). Sanatın yol gösterici tarafıyla birleştiğinde geri dönüşüm kavramı etkisini ve faydasını bir çok alanda gösterebilmektedir. Bu kavram ile çalışan, geçmişte ve günümüzde bir çok isim vardır. "Öncü isimler Robert Morris, Richard Long, Michael Heizer, Walter de Maria, Cari Andre, Vito Acconci, Christo Javacheff, Andy Goldsworthy ve Robert Smithson' dir. Bu sanatçılar çevre ile uyumlu yada uyumsuz olan birçok sayıda eser ortaya çıkarmıştır. Arazi ve doğa bazen esere mekan vazifesi görmüş bazen de eseri tamamlayan unsur olmuştur. Bu çalışmalar genellikle fotoğraflar, haritalar ve videolar ile kayıt altına alınmıştır" (Zümrüt, 2012: 88). Altmışlı yıllarda dönemin sanatçılarıyla birlikte bir ekolojik bilinç oluşmuş süregelen zamanda ise çağdaş sanatta ekoloji ve geri dönüşüm kavramları sanatçıları üzerinde etkili bir hale gelmiştir. Ekosistemin doğal olarak bir parçası olan sanat, varlığıyla sorunları soyut kavramlardan uzaklaştırarak somut olarak izleyiciye sunmaktadır. Sanatçı, yaşadığı çevreye duyarlı ve olumsuzluklara karşı tepki vererek farkındalık sağlamak durumundadır. "Doğada yapılmaya çalışılan bir ekolojik düzenlemede en etkili tasarım yolu sanatın kendisidir. İnsanlarda bir farkındalık oluşturmak, değer yargılarını etkilemek, istekler oluşturmak, toplumu önemli meselelere karşı bilinçlendirmek, yüreğine ve duygularına hitap etme, sanatın, sanat yoluyla da sanatçının en iyi yaptığı etki olmaktadır" (Brookner, 2000). Geçmiş ve çağdaş arasında geri dönüşüm kavramı kıyaslandığında, dünya üzerindeki atık miktarı gelişen teknoloji ve endüstrinin dezavantajlı yönünü ortaya çıkarmaktadır. "Endüstri devriminden sonra günümüze kadar fabrikalar kademeli olarak üretim kapasitelerini arttırmış, bu durum toplumsal açıdan tüketim alışkanlıklarını arttırmıştır" (Aksakal, 2019:125). Süregelen zaman içinde ekolojiye verilen zarar artarak geri dönüşümü daha önemli kılmıştır. Bu önem çeşitli malzemelerin kullanımıyla sanatı bir ifade aracı olarak öne çıkarmıştır.

Sanattaki değişim ve gelişim sürecinde sanatçı da bu durumdan payını almıştır. Çağdaş sanatçılar çalışmalarında kendi açılarından bakarak gerçekliği yeniden yorumlamaktadırlar. Konular derinmesine seçilerek irdelenmekte, kullanılan malzeme ve teknikler bu duruma göre seçilmektedir. "Malzeme yelpazesinin çeşitliliğinin hiç durmadan arttığı günümüzde, sanatçılar yeni sentezler oluşturma fırsatı yakalayabilmektedir. Böylelikle sanatçı maddenin bu strüktüel şeklinde kendi iç yansımaları da ulaşmıştır" (Turani, 2003: 40). Günümüzde toplumun tüketime dayalı olan yaşayış biçimi, tüketimi konu alan çalışmalarda da kendini göstermektedir. Kullanılıp atılan tüketim malzemeleri sanatta kullanılarak malzemenin sürdürülebilirliğini desteklemektedir. "Düşünsel belleği etki altına alan kopuk bilgiler insan beynini doldurmaktadırlar. Heykel, resim gibi alanlarla ilgili bilgilerin meydana gelmesini engellerken, sanatçı, yaratma sürecinde kullandığı malzemeleri, tüketim toplumunun atıkları arasından, yani hurdalar dünyasından elde etmektedir" (Muslu, 2011: 84). Geri dönüşüm malzemeleri arasında doğal ve yapay halde karşımıza çıkan cam, sanat nesnesi olarak kullanılabilen en önemli materyallerden bir tanesidir. Doğal camın işlenerek yada eritilerek geri dönüşümü ile oluşturulan sanatsal çalışmalar, aslında asıl evi doğa olan malzemelerin de geri dönüştürülerek yada başkalaştırılarak nasıl var olabileceğinin mümkün olduğunu göstermektedir. Bu durum yapay camda daha öne açık bir haldedir. Çünkü yapısı itibarıyla daha atıl hale yatkın olmakla birlikte, geri dönüşüme daha açık bir durumdadır.

Geri Dönüşüm Kavramı ve Cam

Kullanımı tamamlanmış olan ürünlerin farklı yöntemlerle birlikte yeniden üretilme sürecine geri dönüşüm denir. Geri dönüşüm, ekoloji ve sürdürülebilirlik birbiriyle ilişkili ve ekosistem olarak çok önemli rolleri olan kavramlardır. Evren için önemli olan birçok şeyin farkındalığını sağlayan sanat, bu kavramlar için eşsiz bir fırsat halindedir. "Geri dönüşümü mümkün olan materyaller arasında cam, kağıt, alüminyum, plastik, piller, motor yağı, akümülatörler, beton, organik ve elektronik atıklar yer almaktadır. (Çelik, 2011: 37). Cam malzeme de bu ifade araçlarından bir tanesi olmuştur. Sanat ve tasarım için geri dönüştürülecek camlarda, atık durumundaki yabancı malzemelerin uzaklaştırılması önemlidir. Atık olarak sanatçının değerlendirmek istediği malzeme yapılması planlanan çalışmanın niteliğine göre sınıflandırılmalıdır. Atık camlar sanatçı malzemesi olarak teknik bakımdan soğuk ve sıcak tekniklerle gerçekleştirilir. "Soğuk işlemler; kesme, kırma, asitle camı aşındırma, kumlama ile aşındırma, kesme, delme, parlatma gibi cama uygulanan ısının kullanılmadığı yöntemlerdir. Sıcak işlemler ise; füzyon, fırında kalıpla biçimlendirme, sıcak döküm, şaloma ile biçimlendirme gibi teknikler kullanılarak yüksek ısı ile cama uygulanan yöntemlerdir" (Aksakal, 2019:127). Camın geri dönüşümüyle beraber, sanatın birleşimi sürdürülebilirliğe örnek olmuş, malzemenin sonsuz sürdürülebilirliği sanat eserinde kullanımı ile daha derin bir hal almıştır. Yaşam koşulları tüketim hızını etkileyerek ekolojik olarak olumsuz bir döngü oluşmasına sebep olmuştur. Bu oluşum sanatı malzemelere farklı bir misyon yükleme durumuna getirmiştir. "Tüketimdeki hızlı artış, aynı şekilde kirliliğinde artışına sebep olmuştur. Günümüz sanatına baktığımızda, bu kirliliği oluşturan atıklar sanat malzemesi olarak kullanılmaya başlanmıştır" (Zırhlı, 2009: 73). Günümüzde çöpte olan basit bir nesneden yeni üretilmiş olan bir ürüne kadar pek çok teknikle birlikte çalışmalar yapılmaktadır. Burada teknolojinin gelişmesi sınırları ortadan kaldırırken, sanatçılarda üretilmiş olanlardan yeni fikirler edinmektedirler. Çağdaş sanatta yapılan çalışmalar seyirciyi şaşırtmak, ilgi çekmek, bilinç uyandırmak üzerine kurulmuştur.

Resim 1. Cam Şişe ve Sürdürülebilir Gelecek Afiş Yarışması, Üçüncülük Ödülü, Ayşe İri

2013 yılında Şişecam tarafından "Cam Şişe ve Sürdürülebilir Gelecek" olarak konusu belirlenen bir afiş yarışması yapılmış, geri dönüşüm adına verilmek istenen mesajlarla mümkün olduğunca yaratıcı bir şekilde toplumla paylaşılması amaçlanmıştır. Bu yarışmada genel olarak camın sonsuzluğu, geri kazanımı-dönüşümü, parça bütün ilişkisi, zamanla olan derin bağı, hiç değişmediği ve değişmeyeceği, her zaman var oluşu, dönüşümüyle asla kalitesinin değişmeyeceği, yüzyıllar boyunca farklı şekillerde karşımıza çıkabileceği ve gelecek için ne kadar önemli olduğu gibi konular işlenmiştir. Genel anlamda bakıldığında camın hayatımızın merkezinde bir malzeme oluşunun yanı sıra onun eşsizliği ve sonsuzluğu vurgulanarak ifade edilmiştir. Sıcak ve soğuk şekillendirme teknikleriyle sanatsal bir ifadeyi anlatmayı amaçlamış camda geri dönüşüm kavramı ile yapılan çalışma örnekleri çağdaş sanatta da yerini almıştır.

Resim 2. Marta Klonowska, Lynx, 2009 Minik cam parçalarından yaptığı çalışma

Camı geri dönüşüm malzemesi olarak kullanan Polonya'lı sanatçı Marta Klonowska heykel çalışmalarında, minik parçalar halinde cam malzeme kullanmıştır. Genellikle hayvan figürleri çalışan sanatçı fantastik gibi algılanan ama bunun aksine barok ve romantik tablolarında tasvir edilen hayvanların rekonstrüksiyonlarını yapmıştır. Lynx; Albrecht Dürer'in eskiz çalışmalarından etkilenerek yaptığı bir çalışmadır. "Orijinal görüntüdeki vaşak hareketsiz, huzurlu, heykelsi, sakin ve anıtsaldır. Bir kayayı andıran, ancak aynı zamanda ayrıntılı, yoğun, değişken ve çeşitli bir yüzey yapısı ile doğaldan daha büyük uzun kulaklar heykeli yukarı çekmektedir. Pençeler sabit bir pozü gösterir. Heykelin yüzeyi hem yumuşak hem sert hem de keskin, hayvanın derisini oluşturan kesilmiş cam parçaları sayısız şekildedir. Bu durum ışığı yansıtmasına neden olur. Figürün rengi ve şekli soğukluk, saflık yaymanın yanısıra donmuş gibi görünmektedir.

Resim 3. Jonathan Fuller, Deniz camından yapılmış olan çalışma

Deniz camı, pürüzsüz çakıl şekilli mücevherler oluşturmak için kayalara ve kuma çarparak oluşan buzlu cama verilen isimdir. Cam sanayiden, deniz savunmalarından, gemi enkazlarından, kargo döküntülerinden ve genel çöplerden gelebilir. Jonathan Fuller'ın bu heykelleri, Cornish kıyı şeridinden toplanan deniz camından yapılmıştır. Heykeller, denizi anımsatan formlarla sonuçlanan ince renk derecelerine sahip basit şekillerden oluşmaktadır.

Resim 4. Todo, 73x230x180mm, Ruhr bölgesinde kömür, katmanlı cam, 2016

Todo'nun yapıtlarının zaman hikayelerini işlemektedir. Mekan teklifi temasından hareketle topladığı çeşitli formları merkeze alarak çalışmalarını uygulamaktadır. Çalışmalarında taş ve camı birleştirerek cilalama tekniğini uygulamıştır. Sanatçı bu çalışmasında Joseph Beuys'un 7000 Eichen (7000 Oaks) projesinden ilham aldığı bazalttan yapılmış astarlı sütunu ve bazalt yerleştirmesini kullanmıştır.

Resim 5. George Alliss, Fırın Döküm ve Soğuk İşleme Tekniği, 5x17x25 cm

Ağırlıklı olarak optik cam ve geri dönüştürülmüş cam ile çalışan İskoçya'lı sanatçı fırın döküm ve soğuk işleme tekniklerini uygulamaktadır. Geleneksel cam yapım tekniklerinin zaman içindeki gelişimini, endüstriyel tekniklerin cam üretim sürecini nasıl etkilediği, bu konuların stüdyo cam yapımına nasıl entegre edebileceği gibi durumlar üzerine çalışmalar yapmaktadır. Camı affetmeyen, hantal ve kırılğan olarak ifade eden sanatçı, büyüleyici tarafını da ön planda tutmuştur. Çelişkili olan bu tutumunu cam eserlerini tanımlamak için kullanmaktadır. Kullandığı malzemeyle empati kuran sanatçı, yapım sürecinde cam içinde renk ve desen derinliğini vurgulamıştır. Sanatçı ağırlıklı olarak optik cam ve şeffaf geri dönüştürülmüş cam ile çalışmaktadır. Sıcak ve soğuk şekillendirme tekniklerini, camın izleyicide gündelik kullanımının dışında, onu parlak yüzeyin ötesinde birşeyler bulmasını istemektedir. Geri dönüştürülmüş cam ile hücresele desen oluşturarak malzemenin özelliğinden yararlanmaktadır. Sanatçı için oluşturduğu desenler, hem erimiş camın akışını, hemde nesnenin optik sınırı boyunca akan bilgiyi temsil etmektedir.

Resim 6. Sarah Sze, Cotissı, Yerleştirme, 2017, Cam ve Beton

Amerikalı sanatçı Sze, geçici heykeller yaratmak için resim, yerleştirme ve mimari unsurları bir araya getirmektedir. Nesnelere verilen değer, zaman ve mekâna anlam yüklemek için biçimlerine değinerek çalışmalarını gerçekleştirilmektedir. Sıcak cam potalarda kalan fazla camın kalıntı halinin sıralanması, parçalanması ile yeniden kullanılabilir hale gelmesiyle oluşturduğu çalışma Venedik'te yapılan Glasstrees 2017'de sergilenmiştir (Sze, 2017:180) Sanatçı bu çalışmasında camı geri dönüşümünü, mimari ile birleştirerek kullandığı küçük cam parçalarda güvensizlik, kırılğanlık ve kaygı duygularını vurgulamak istemiştir.

Resim 8. Ayla Birinci, Geçiş Serisi Füzyon Cam Şekillendirme, 2022, 30x22x5 cm (Ayla Birinci Kişisel Fotoğraf Arşivi)

Sanatçı geri dönüşüm kavramını cam çalışmalarına ilk başladığı andan itibaren önemsemiş ve bunu desteklemiştir. Geçiş serisi, geri dönüşüm kavramıyla başlayan işlerinin devamı niteliğinde olup, biçim ve teknik olarak yeni arayışlar içinde olması sonucu ortaya çıkmıştır. Sanat, geçiş dönemleriyle hayatımızın bir parçası halinde olmuştur ve bu dönemler geçmişe ya da geleceğe atfedilen geçişlerle kendini var etmeye devam etmektedir. Sanatın hayat ile paralel olan bu tutumu nu sanatçı, çalışmalarında işleyerek bir farkındalık oluşturmayı hedeflemektedir.

Sonuç

Bu çalışmada; sürdürülebilirlik, geri dönüşüm, ekoloji, atık kavramlarının ve cam malzemenin sanatsal açıdan ele alınması üzerinde durulmuştur. Türkiye’de ve dünyada geri dönüşüm kavramının önemi hem ekolojik hem de sanatsal açıdan değerlendirilmiş, sanatçı ve tasarımcı tarafından camın geri dönüşümüyle yapılan ürün tasarımları yöntemsel olarak belirtilerek seçilen sanatçılar özneline değerlendirilmiştir. Geri dönüşüm malzemesinde camın, atık malzeme olarak kavramsal açıdan sanat eserine kattığı değere vurgu yapılmış, Türkiye’de geri dönüşüm kavramının önemi üzerinde ne kadar durulduğu, bu konunun önemi ve yapılan projelere değinilmiştir. Değerlendirilebilir kaynakların ekolojik olarak sürdürülebilirliği gelecek için dünya adına yapılan en önemli yatırımlardan biri olması, cam malzemenin bu kavram özneline sonsuz dönüşebilen bir kaynak olması açısından güçlü bir örnek teşkil etmektedir. Sanat ve tasarım alanlarında bilinçli olmak, bu bilinci evrensel kılmak, ekolojik ve ekonomik olarak öncelikli bir duruş olarak da önemlidir. İnsanlığın doğa içinde güçlü bir şekilde varoluşu, onunla kurmuş olduğu dengeyle bağıntılı olması, yaşamdaki alma verme dengesi ile kendisini her alanda, her manada göstermektedir. Geri dönüşüm, atık, sürdürülebilirlik ve ekoloji gibi kavramlar sanat ile ilişkilendirildiğinde farklı bir boyut almış, sanatsal yaratılan ilk örnekler de insan-doğa ilişkisi içerisinde biçim kazanırken bu yolla da gelişmiştir. Bu bağlamda geri dönüşüm kavramı, sanat yaratımlarında başvurulan önemli bir kavram olarak yerini almıştır. Günümüz sanatında geri dönüşüm kavramıyla ortaya konan yaratılar geçmişten günümüze yapılan sanatsal yaratılara da dayanmakta, tasarım sürecinde ihtiyaç duyulan malzeme arayışı atıl olan materyallerle de sağlanmıştır. Çağdaş sanatta yapılan çalışmalar seyirciyi şaşırtmak, ilgi çekmek, bilinç uyandırmak üzerine kurulmuş, ekolojik olarak tüm dünyayı ilgilendiren öneme sahip olan geri dönüşüm konusu sanatta da bu şekilde varlığını göstermiştir. Sürdürülebilirlik kavramını sanat çalışması olarak cam malzeme ile ortaya koyarak geri dönüşüme örnek teşkil olmaktadır. Çalışmanın, atık camların, cam sanatında değerlendirme alanının bulunmasında ve kullanımın yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Brookner, Jackie. "Reconstruction Ecologies Panels", New York, Guggenheim Museum, (2000):18.
- Çelik, Zühal, "İlköğretim Müfredatında ambalaj Atıklarının Geri Dönüşüm Eğitimin Yeri ve İlköğretim Kurumlarındaki Geri Dönüşüm Uygulamalarının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü", İstanbul, (2011):37.
- Erdede, S.Bilge ve Bektaş, Sebahattin, S, "Ekolojik Açından Sürdürülebilir Taşınmaz Geliştirme ve Yeşil Bina Sertifika Sistemleri", Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi (2014):1-12.
- Eryılmaz, Aksakal, Ayşe, Şule, "Geri Dönüştürülmüş Cam ile Sanat ve Tasarım", Sobider Sosyal Bilimler Dergisi, (2019):125-127.
- Muslu, Ufuk, Çağdaş Resim Sanatında Hurdanın Sanat Nesnesi Olarak Kullanılması. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Resim Ana Sanat Dalı, İstanbul, (2011):84.
- Oflu, Gökçe, "Günümüz Sanatında Kullanılan Geri Dönüşüm Malzemeleri", Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi, İstanbul, (2017):7.
- Sze, Simon, "Glasstrees Catalogue", Newyork, (2017):180.
- Turani, Adnan, "Çağdaş Sanat Felsefesi "(4. Baskı), İstanbul, Remzi Kitabevi. (2003):40.
- Zırhlı, Koray, "Atık ve Hazır Nesnelerin Sanat Objesine Dönüşümü", Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Resim Ana Sanat Dalı, Mersin, (2009):73.
- Zümrüt, Yeşim, "1960 sonrası süreçte Ortaya Çıkan Ekolojik Sanatın Kavramlar ve Amaçlar Kapsamında Değerlendirmesi", Sanatta Yeterlik Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (2012):88.

Online Kaynaklar

- Bağlantı 1: <https://www.sisecam.com.tr/sites/catalogs/en/Documents/magazine-pdf/sisecam-dergisi-sayi-291.pdf>. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2022.
- Bağlantı 2: <https://www.upcyclist.co.uk/2017/12/glass-artists/> Erişim Tarihi: 22 Temmuz 2022.
- Bağlantı 3: <https://www.upcyclist.co.uk/wp-content/uploads/2017/12/Sea-glass-contemporary-sculpture.jpg>, Erişim Tarihi:22 Mayıs 2022.
- Bağlantı 4: <http://martaklonowska.com/lynx/> , Erişim Tarihi: 26 Eylül 2022.
- Bağlantı 5: <https://artfrontgallery.com/en/artists/ToDo.html> , Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2022.
- Bağlantı 6: <https://scottish-gallery.co.uk/product/ice-shelf/>, Erişim Tarihi: 3 Ağustos 2022.
- Bağlantı 7: <https://bmoreart.com/2017/06/were-all-glass-hotdogs-glasstress-venice-2017.html>, Erişim Tarihi: 3 Ağustos 2022.

EVALUATION OF RECYCLING CONCEPT THROUGH GLASS ART

Ayla Birinci, Tuğrul Emre Feyzoğlu

ABSTRACT

As with all living things in the universe, human beings are also creatures that have to live by meeting their needs. Waste is the part of the substances used in line with the requirements that is no longer undesirable, must be removed from the living environment, and moreover, that constitutes harm for the environment in which it is located. In general, the word waste can also be defined as harmful substances that are thrown or released into the environment as a result of any activity. The concept of waste is evaluated through concepts such as inert, unused, and non-functional. At this point, the concept of recycling plays a very important role for life. With recycling, especially ecological and economic outputs are included in many areas of life. The diversity and subjectivity of the transformed materials has also become a means of expression for the artist artistically. The unlimited diversity offered by the waste material provides a different bond between the artist and the audience, together with recycling. Moreover, it can be effective in raising awareness. Glass material has also been an effective factor in ensuring the natural balance as many recycling materials and has become a part of sustainability. The possibility of the material in the recycling phase has enabled it to be used repeatedly in many areas and has witnessed unique combinations in terms of art. In this article, the importance of the sustainability of glass as an artistic recycling material is emphasized. In glass art, how waste material can be used artistically as a recycling material has been examined. As a result of this research, the artistic dimension-value gained by the artistic objects that emerge in the recycling of glass types will be revealed.

Keywords: Art, glass, waste, recycling, sustainability, ecology